

MỤC LỤC

Lời nói đầu	3
Cách kiểm tra các giai đoạn	6

1 Di chuyển đồ vật	8
2 Rửa bát	10
3 Lau bát đĩa	14
4 Dùng dao nạo rau củ	16
5 Cắt bằng dao	18
6 Dùng dao gọt vỏ	22
7 Sử dụng dao	24
8 Nấu cơm	26
9 Làm các món nguội	28
10 Sử dụng thiết bị nhà bếp	30
11 Nấu ăn dùng lửa	32



12 Cọ rửa bồn tắm	34
13 Giặt đồ bằng máy giặt	36
14 Giặt tay	38
15 Phơi đồ	40
16 Gấp quần áo	42
17 Vứt rác	44
18 Dùng chổi quét nhà	46
19 Dùng máy hút bụi	48
20 Dọn dẹp nhà vệ sinh	50
21 Trải và gấp chăn nệm	52
Lời kết	54



Cách kiểm tra các giai đoạn

Các giai đoạn

- | | | |
|---|--|-------|
| 0 | Trẻ chưa từng được làm việc này. | ★★★★★ |
| 1 | Không đưa đồ vật cho người khác. | ★★★★★ |
| 2 | Biết đưa đồ vật khi nghe người lớn nói: “Đưa đồ cho bố/mẹ.” | ★★★★★ |
| 3 | Có thể đưa đồ cho người khác hoặc tới nơi được chỉ định. | ★★★★★ |
| 4 | Có thể đưa đồ di chuyển một đoạn hoặc lặp đi lặp lại việc mang đồ tới chỗ được nhờ (dọn dẹp bát đĩa, xách túi mua đồ). | ★★★★★ |
| 5 | Tự nhận biết được những đồ quan trọng và mang đi theo (đảm nhiệm vai trò mang đồ theo). | ★★★★★ |

Mỗi mục trong cuốn sách này đều trình bày thứ tự các giai đoạn từ 0 đến 5 để trẻ đạt được một kỹ năng cụ thể nào đó. Các giai đoạn này là kim chỉ nam cho mức độ phát triển của trẻ mà các nhân viên tại Hiệp hội Phát triển đã đúc kết được qua nhiều năm dạy trẻ.

Về cơ bản, các giai đoạn sẽ được viết theo nội dung như trình bày ở trang bên phải. Khi xem xét trẻ tương ứng với giai đoạn nào, ta hiểu được tình hình hiện tại của trẻ, đồng thời nhìn thấy mục tiêu cần phải làm tiếp theo. Trong một năm, đừng quên nhìn lại khoảng một đến hai lần để xem trẻ có tiến bộ hay có những thay đổi như thế nào. Hãy sử dụng cuốn sách này một cách hiệu quả.

Độc giả hãy cố gắng tham khảo những gợi ý trong cách dạy trẻ và những điểm có thể khiến bạn “vấp ngã”. Tuy nhiên, không phải lúc nào cũng có thể thực hiện chính xác theo từng giai đoạn vì còn phải phụ thuộc vào sự phát triển và tính cách của trẻ. Thế nên, bạn chỉ cần sử dụng cuốn sách này làm tài liệu tham khảo và khắc phục những điểm yếu hoặc những điểm còn e ngại là được.

★ Những thông tin cơ bản

Các bạn có thể tham khảo những thông tin dưới đây để hiểu được nguyên tắc cơ bản cho từng giai đoạn của trẻ:

- | | | |
|---|---|-------|
| 0 | Hoạt động trẻ chưa thực hiện bao giờ (không nghĩ đến việc cho trẻ thực hiện/dự kiến từ chối cho trẻ thực hiện/không phù hợp với độ tuổi của trẻ). | ★★★★★ |
| 1 | Không thể làm được (thử cho trẻ làm nhưng không được, không thực hiện được, bị trẻ từ chối). | ★★★★★ |
| 2 | Tuy không đúng như người lớn làm mẫu nhưng có xu hướng tự làm được một số việc nhỏ (có người lớn giúp đỡ). | ★★★★★ |
| 3 | Trong một số trường hợp, người lớn tạo điều kiện để trẻ có thể tự làm việc gì đó (trong điều kiện nhất định nào đó, người lớn sẽ được lên tiếng). | ★★★★★ |
| 4 | Trẻ có thể tự làm được hầu hết mọi việc (không cần sự giúp đỡ hay can thiệp của người lớn, tuy nhiên vẫn chưa thể cho trẻ tự chủ hoàn toàn). | ★★★★★ |
| 5 | Để trẻ tự chủ hoàn toàn. | ★★★★★ |

Một số mục không phải là giai đoạn, mà là “điểm” cần chú ý. Đây sẽ là những nội dung khá khó để diễn tả đơn thuần như một “chiếc cầu thang” với nhiều “bậc” đi lên. Hãy đánh dấu vào những mục mà bạn có thể áp dụng, đồng thời đọc toàn bộ cuốn sách và cân nhắc mục tiêu giáo dục dành cho trẻ nhé.



1 Di chuyển đồ vật

Chuyển và đưa đồ vật là một kỹ năng quan trọng trong nhiều tình huống khác nhau của cuộc sống. Đối với trẻ, chỉ việc đưa tờ báo cho người khác thôi cũng là một hành động giúp đỡ tuyệt vời. Tùy vào đồ vật cần di chuyển mà có nhiều cách làm khác nhau. Bố mẹ hãy luyện cho trẻ từ những đồ vật đơn giản trước. Khi được con đưa đồ, đừng quên nói “Cảm ơn”.

Các giai đoạn

- 0 Trẻ chưa từng được làm việc này. ★★★★★
- 1 Không đưa đồ vật cho người khác. ★★★★★
- 2 Biết đưa đồ vật khi nghe người lớn nói: “Đưa đồ cho bố/mẹ.” ★★★★★
- 3 Có thể đưa đồ cho người khác hoặc tới nơi được chỉ định. ★★★★★
- 4 Có thể đưa đồ di chuyển một đoạn hoặc lặp đi lặp lại việc mang các đồ tới chỗ được nhờ (dọn dẹp bát đĩa, xách túi mua đồ). ★★★★★
- 5 Tự nhận biết được những đồ quan trọng và mang đi theo (đảm nhiệm vai trò mang đồ theo). ★★★★★

1 Đưa đồ cho người khác

Khi trẻ vẫn chưa hiểu được cần trao đồ đang cầm cho bố mẹ, hãy gọi tên trẻ để trẻ tiến lại gần. Sau đó, bố mẹ nên ngửa hai tay ra và nói: “Đưa cho bố/mẹ nào” để trẻ hiểu. Đón lấy món đồ khi trẻ đặt nó lên tay bạn.



Trong trường hợp trẻ cố gắng trao đồ nhưng gặp khó khăn, vừa xoa nhẹ vào khớp cuối các ngón tay của trẻ vừa đón lấy đồ vật. Điều này sẽ giúp trẻ mở tay dễ dàng hơn. Hãy chỉ dạy cho trẻ rằng “để đồ rời khỏi tay mình” chính là hành động “trao đồ đi”.

Để trẻ nhận thức rõ ràng hơn về hành động “trao đồ”, khi trẻ định đưa đồ cho bạn, hơi khụy gối xuống sao cho khuỷu tay vươn ra ngang tầm tay của trẻ. Trẻ sẽ nắm bắt được kỹ năng khi thực hành nhiều lần.

2 Mang đồ đến cho đúng người hay để ở đúng địa điểm được chỉ định

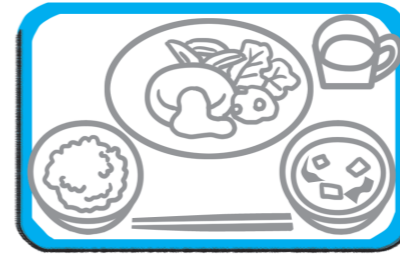
Hãy bắt đầu từ những đồ dùng quen thuộc trong nhà. Chỉ vào đồ vật và nói rõ với trẻ: “Con mang nó lại đây nhé.”



Tiếp theo, luyện tập nói tên đồ vật kết hợp với người cần trao đồ, ví dụ như: “Đưa bia cho bố nhé”, “Đưa vở cho chị nhé”. Cần phải dặn người nhận đồ luôn nói với trẻ những lời động viên, khen ngợi hành động của trẻ.



Khi bày đồ ăn, nên sử dụng miếng lót có in vị trí đặt bát, đĩa để trẻ hiểu được nên để đồ ở đâu.



3 Khi được nhờ, có thể chuyển đồ trong khoảng thời gian liên tục

Trẻ thường tỏ thái độ vụng vằng khi phải thu dọn đồ chơi vứt lung tung vào từng hộp. Bạn hãy dạy trẻ thực hiện hành động “cất đồ” vào nơi quy định bằng cách luyện tập lặp đi lặp lại.



Việc dọn dẹp đồ ăn có thể dễ dàng hơn với trẻ vì ít gây xao lãng như dọn đồ chơi. Hãy sắp xếp đồ để trẻ dễ bưng bê và chỉ rõ mục tiêu là khu vực bếp. Luyện cho trẻ lặp đi lặp lại hành động này.



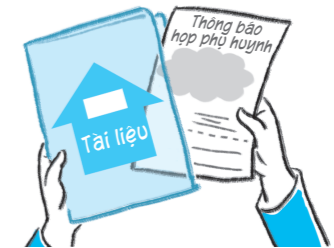
Trẻ nhỏ tuổi mầm non đã có thể xách được đồ với trọng lượng khoảng 500 g. Hãy nhờ trẻ xách đồ giúp khi đi chợ hoặc siêu thị, đồng thời chú ý nhắc nhở để trẻ không quên đồ.



4 Thực hiện nhiệm vụ mang đồ cần thiết

Nhiệm vụ mang danh sách điểm danh tới phòng giáo viên, hoặc đưa tờ in bài tập về nhà cho bố mẹ xem là những công việc quan trọng mà trẻ cần tự ý thức và thực hiện trọn vẹn.

Để giúp trẻ nhận thức được nhiệm vụ của mình, ta có thể dán sticker phân nhiệm vụ lên ngực trẻ, hoặc chuẩn bị túi đựng hồ sơ trong suốt có dán sẵn hình minh họa.



★ Có nhiều hoạt động trong cuộc sống hằng ngày mà trẻ cần vận dụng kỹ năng chuyển và đưa đồ như vứt rác, lấy bát trong bữa cơm, mua sắm. Đây là những hoạt động rất dễ luyện tập. Tuy nhiên, thường xuyên xảy ra tình huống trẻ mất tập trung giữa chừng khi đang xách, bưng bê đồ. Nếu hướng dẫn trẻ hiểu rõ những điểm chính cần lưu ý như “Cái gì”, “Tới đâu”, “Để làm gì” thì việc thực hiện sẽ dễ dàng hơn.